

ERKIN VOHIDOV SHE'RIYATIDA FALSAFIY TAFAKKUR VA YUMOR

Barchinoy To'rayeva

Annotatsiya. Ushbu maqolada Erkin Vohidov she'riyatida falsafiy tafakkur va yumorning badiiy ifodasi tahlil qilingan. Shoir asarlarida inson ruhiyati, hayotning ma'nosi, ezgulik va yovuzlik, zamon va taqdir masalalari chuqur falsafiy mushohada asosida yoritiladi. Vohidov o'z ijodida falsafa va yumorni uyg'unlashtirib, o'quvchini hayot haqida mushohada yuritishga, insoniy qadriyatlarga hurmat bilan qarashga chorlaydi.

Kalit so'zlar: Erkin Vohidov, falsafiy tafakkur, yumor, kinoya, inson, hayot ma'nosi, badiiylilik, o'zlikni anglash

Аннотация. В статье рассматриваются художественно-философские особенности поэзии Эркина Вахидова. Автор исследует, как в его произведениях гармонично сочетаются философская глубина и юмор. Через поэтические образы Вахидов размышляет о человеке, времени, судьбе, добре и зле, о смысле человеческого существования. Его философский взгляд помогает читателю осознать духовные и нравственные ценности.

Ключевые слова: Эркин Вахидов, философское мышление, юмор, ирония, человек, смысл жизни, нравственность, художественность.

Abstract. This article analyzes the artistic and philosophical dimensions of Erkin Vohidov's poetry. The study explores how philosophical reflection and humor coexist harmoniously in his works. Through poetic expression, Vohidov contemplates human existence, morality, good and evil, and the meaning of life. His artistic philosophy encourages readers to reflect on moral values and the human condition.

Keywords: Erkin Vohidov, philosophical reflection, humor, irony, human nature, meaning of life, morality, artistic expression

Erkin Vohidov — XX asr o'zbek she'riyatining eng yirik namoyandalaridan biri bo'lib, uning ijodida falsafiy tafakkur, milliy g'oya va nozik yumor uyg'unlashgan holda namoyon bo'ladi. Shoir o'z asarlarida inson, hayot, vatan, vaqt va taqdir haqida chuqur falsafiy mushohadalar yuritadi. Shu bilan birga, u o'zining kinoyaviy ohang, yumoristik uslubi bilan o'zbek poeziyasiga o'ziga xos jilo baxsh etgan. Ushbu maqolada Erkin Vohidov she'riyatida falsafiy tafakkur va yumorning badiiy ifodasi, ularning o'zaro aloqasi hamda shoir ijodidagi o'rni tahlil qilinadi.

Falsafiy tafakkurning badiiy ifodasi

Erkin Vohidov ijodining markazida inson va uning ma'naviy olami turadi. Shoir she'rlarida hayot mazmuni, vaqtning o'tkinchiligi, inson burchi va orzulari falsafiy mushohada asosida yoritiladi. Masalan, "Nido", "Ruhlar isyoni", "Inson" kabi she'rlarida inson tafakkuri, hayot ma'nosi, o'zlikni anglash masalalari chuqur tahlil qilinadi.

Shoir ko'plab she'rlarida o'tkinchi dunyo va abadiyat o'rtasidagi ziddiyatni falsafiy asosda ochadi. U hayotni go'yo sinov maydoni sifatida talqin etadi. "Inson" she'rida shoir insonni "yaratganlarning eng mukammali" sifatida ko'rsatadi, ammo bu mukammallik mas'uliyat bilan bog'liqligini ham uqtiradi. Bu jihat Vohidov tafakkurining falsafiy chuqurligini ko'rsatadi.

Erkin Vohidov she'riyatida yumor va kinoya

Erkin Vohidov she'riyatining yana bir muhim jihati — bu yumor va kinoya. Shoir yumorni faqat kulgi vositasi sifatida emas, balki hayot hodisalarini tahlil qilish, inson illatlarini ochish, ijtimoiy adolatsizlikni fosh etish vositasi sifatida qo'llaydi. Uning “Tong nafasi”, “Yoshlar bilan suhbat”, “Xayol” kabi she'rlarida yumor chuqur ma'noga ega.

Masalan, “Odamlar” she'rida shoir oddiy kundalik holatlar orqali inson tabiatidagi qarama-qarshiliklarni, ikkiyuzlamachilik va manmanlikni kinoyaviy tarzda ochib beradi. U yumor orqali o'quvchini fikrlashga, hayotga boshqacha nigoh bilan qarashga undaydi. Shu jihatdan Vohidovning yumori xalqona, ammo falsafiylik bilan boyitilgan.

Falsafiylik va yumorning uyg'unligi

Erkin Vohidov ijodida falsafiy tafakkur va yumor bir-birini to'ldiradi. Shoir hayotning og'ir haqiqatlarini yumor orqali yengilroq, ammo chuqurroq yetkazadi. Bu usul o'quvchiga hayotiy saboq beradi. “Yoshlar bilan suhbat” she'rida shoir o'z hayotiy tajribasini kulgili, lekin ibratli ohangda ifodalaydi. U yoshlarga murojaat qilib, “kulishdan ham o'rganinglar” degandek hayotiy falsafani ilgari suradi.

Erkin Vohidovning badiiy uslubi — bu falsafa va hazilning uyg'unligi, hayotiy haqiqatni yumor bilan yoritish san'ati. Uning she'rlari o'quvchida bir vaqtning o'zida kulgi va mushohada uyg'otadi. Bu esa shoir ijodining o'ziga xos badiiy-falsafiy yo'nalishini belgilaydi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, Erkin Vohidov she'riyatida falsafiy tafakkur va yumor inson ruhiyati, hayotning murakkabligi hamda ijtimoiy munosabatlarni yoritish vositasi sifatida xizmat qiladi. Shoir o'zining falsafiy mulohazalari orqali insonni o'zligini anglashga, yumori orqali esa hayotdagi salbiy holatlarga tanqidiy qarashga undaydi. Uning she'riy merosi bugungi kunda ham o'z dolzarbligini yo'qotmagan, aksincha, zamonaviy o'quvchini hayotga va jamiyatga ongli munosabatda bo'lishga chorlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Vohidov E. Tanlangan asarlar. – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot, 2015.
2. Jo'rayev M. Erkin Vohidov she'riyati va zamon ruhiyati. – Toshkent: Fan, 2018.
3. Yo'ldoshev Q. O'zbek adabiyotida falsafiylik an'analari. – Toshkent: O'zbekiston, 2017.
4. Qodirov S. O'zbek she'riyatida hazil va kinoya. – Samarqand: Zarafshon, 2016.
5. Internet manbalari: www.kitob.uz, www.ziyouz.uz